

EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNNALLE

Arvoisat kansanedustajat !

Suomen Erityisteknisten Liitto SETELI ry esittää kunnioittaen hallintovaliokunnalle kannanottonsa lakiesityksen HE 19/2002 vp Poliisin Tietohallintokeskusta (PTHK) koskevilta osilta. Muilta osilta ei liitolla ole huomauttamista.

Taustaa

Lakiesitys johtuu siitä, että on tarkoitus muodostaa keskusrikospoliisin tulosityksikkönä toimivasta Poliisin tietohallintokeskuksesta sisäasiainministeriön alaisuudessa toimiva erillinen virasto. Nykyisen PTHK:n syntyhistoria on esitetty lyhyesti seuraavassa. Se liittyy kiinteästi nyt käsiteltävään lakiesitykseen ja on samalla keskeinen tekijä niihin PTHK:n lähemmäs 100 miljoonan markan siirtokustannuksiin ja erittäin huomattaviin vuotuisiin lisäkustannuksiin, jotka sinetöidään tämän lain voimaan tulolla. Niitä ei liiton tiedon mukaan ole eduskunnassa tähän mennessä käsitelty.

PTHK muodostettiin joulukuussa 1999 tehdyllä sisäministeriön päätöksellä yhdistämällä noin 25 vuotta poliisin tietohallintotehtäviä hoitaneet kaksi poliisin toimivaa tietohallintoyksikköä, eli poliisiosaston tekniikan yksikkö ja keskusrikospoliisin tietojärjestelmäpalvelu-yksikkö. Mistään uusien tehtävien hoitamiseen perustetusta tietohallintokeskuksesta ei siis ollut kysymys. Yksiköiden virkamiehet vain siirrettiin virkoineen ja entisine tehtävineen keskusrikospoliisin yksikkönä vuoden 2000 alusta toimintansa aloittaneen PTHK:n virkamiehiksi. Eli tosiasiasa laajennettiin KRP:n tietojärjestelmäpalvelu-yksikköä.

Samalla sovittiin, että PTHK:n lopullinen *hallinnollinen* sijainti poliisin organisaatiossa - ei siis missään tapauksessa maantieteellinen sijainti - ratkaistaisiin kahden vuoden kuluessa. PTHK:n toiminnan jatkaminen pääkaupunkiseudulla oli itsestään selvää; ja se myös todettiin virkamiehille näiden antaessa suostumuksensa siirtoon PTHK:n virkamiehiksi. PTHK:lle ryhdyttiinkin myös välittömästi hankkimaan Helsinki-seudulta

pysyviä toimitiloja. Ne löytyivät Helsingin Vallilasta ja vuokrasopimus oli valmiiksi neuvoteltu aikaisin keväällä 2000. Sen allekirjoittaminen kuitenkin yllättäen kiellettiin ministeriön taholta.

Tämän jälkeen poliisin tietohallinnolle vahvistettiin toiminta- ja hallintostrategia. Sen mukaisesti tietohallinnon noin 65 henkilön alueorganisaatio, joka jo noin 20 vuoden ajan oli toiminut hajautettuna 11 aluekeskukseen (kuten Rovaniemelle) ja 4 alatoimipaikkaan (sekä lisäksi kaikkiin kihlakuntiin, käsittäen yhteensä noin 200 poliisihallinnon virkamiestä), siirrettäisiin lääninhallitusten alaisuudesta hallinnollisesti PTHK:n alaisuuteen vuoden 2002 alusta lähtien. Tässäkään ei ole kyse uusista tietohallintotehtävistä vaan hallinto-organisoinnista.

Joulukuussa 2000 PTHK:n henkilöstön ja henkilöstöjärjestöt täysin yllättäen sisäministeriö asetti ministeriön vt. kansliapäällikön toimeksiannosta työryhmän selvittämään PTHK:n hajasijoittamista. Julkisuuteen tulneiden tietojen mukaan PTHK tultaisiin siirtämään Rovaniemelle. Henkilöstöjärjestöt pitivät työryhmän asettamismenettelyä yt-lain vastaisena; samoin menettelyä tammikuussa 2001 peräjälkeen asettun toisen ja kolmannen työryhmän osalta.

Kaikki kolme työryhmää päätyivät PTHK:n nykyisen sijainnin kannalle ja katsoivat, ettei hajasijoittamiselle löydy myöskään riittäviä aluepoliittisia perusteita, vaan nämä tavoitteet voidaan toteuttaa taloudellisesti ja tehokkaammin aluekeskuksia vahvistamalla. Hajasijoittamisesta johtuville suurille lisäkustannuksille ei löytynyt katetta.

Maaliskuussa 2001 Setelin asiasta tekemään kanteluun oikeuskansleri antoi päätöksensä lokakuussa 2001. Päätöksessään oikeuskansleri piti ministeriön menettelyn laillisuutta tai laittomuutta tulkinnanvaraisena ja totesi Setelillä olevan mahdollisuuden hakea tulkintaan oikeusistuimelta ratkaisun. Liitto olikin jo kesäkuussa jättänyt vt. kansliapäällikön virkatoimista asian yhteydessä tutkimuspyynnön poliisille. Asia on kesken ja liiton tiedon mukaan valtionsyyttäjän syyteharkinnassa.

Ministeri Ville Itälän lokakuussa 2001 tekemän päätöksen mukaan PTHK siirretään Rovaniemelle vuoden 2005 loppuun mennessä. Tosiasiassa Rovaniemelle ei siirretä mitään, vaan siellä on toiminta aloitettava alusta. Nykyinen noin 60-hengen henkilöstö muutamaa lukuun ottamatta ei siirry Rovaniemelle, eikä mitään laitteistoa siirretä. Uuden henkilöstön koulutuksen ja perehdyttämisen takia on ylläpidettävä kahden rinnakkaista järjestelmää ja henkilöstöä kahden kolmen vuoden ajan.

Hajasijoituspäätöksestä johtuvat PTHK:n lisäkustannukset ovat noin 60 miljoonaa markkaa (10 milj. euroa). Kustannukset kasvavat sitä mukaa kuin siirron yksityiskohtia selvitetään. Todennäköisimmin lisäkustannukset tulevat olemaan lähempänä 100 miljoonaa markkaa (16,8 milj. euroa). Pysyviä vuotuisia lisäkustannuksia liiton käsityksen mukaan ei kyetä tällä hetkellä luotettavasti arvioimaan. Kolmas työryhmä päätyi runsas vuosi sitten yli 30 miljoonan markan (5,1 milj. euroa) vuotuisiin lisäkustannuksiin; PTHK:n normaalin talousarvion ollessa noin 75 miljoonaa markkaa; noin 12,6 miljoonaa euroa. - Lakiehdotuksesta arvio lisäkustannuksista puuttuu kokonaan.

Seteli kiinnittää Teidän, arvoisat kansanedustajat, erityistä huomiotanne siihen, että poliisihallinto ei milteään osin ole itse aiheuttanut tai osallinen näiden lisäkustannusten syntymiseen. Ne johtuvat yllä selostetuista sisäministeriön päättämistä hajasijoitustoimista. Lisämäärärahat tulisi osoittaa poliisihallinnolle täysimääräisinä.

Lakitekstiä koskevat huomautukset

1 § Poliisihallinto

Seteli ry ei kannata ensimmäisen momentin muuttamista esitetyllä tavalla, vaan sen säilyttämistä nykyisellään.

Liiton mielestä tulisi ennemminkin selvittää erityisen poliisiministeriön perustaminen puolustusministeriön tapaan. Hallinnonalan tehtävien luonne ja koko liiton mielestä puoltaisivat selvityksen tekemistä. Joka tapauksessa poliisihallinnon asiat tulisi eriyttää vain tämän hallinnonalan hoidosta vastaavalle ministerille.

*Siirtymäsäännökset ja
virkamieslain säännösten ohittaminen*

Virkamiestain 5 §:n mukaisesti:

"Virka voidaan siirtää samassa virastossa muuhun yksikköön kuin mihin se on perustettu..." ... "Siirrettäessä virka toiseen virastoon tarvittava määräraha on siirrettävä toisen viraston käytettäväksi siten kuin valtion talousarviosta annetun lain 7 a §:ssä säädetään. Jos virka ei ole avoinna, virka voidaan siirtää vain virkamiehen suostumuksella."

Lakiehdotuksen mukaan "Tämän lain tullessa voimaan keskusrikospoliisissa toimivan poliisin tietohallintokeskuksen sekä lääneissä lääninjohdon alaisuudessa toimivien tietotekniikkakeskusten henkilöstö siirtyy ja virat siirretään 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun Poliisin tietohallintokeskukseen. Viran siirtämiseen ei tarvita virkamiehen suostumusta."

Sisäministeriölle 4. joulukuuta 2001 antamassaan lausunnossa Seteli ry katsoi, ettei virkamieslain säännöksistä poikkeamiselle ole tietotekniikkakeskusten henkilöstön osalta perusteita. Tämä henkilöstö siirtyy lääninhallitusten alaisuudesta Poliisin tietohallintokeskukseen, eli kokonaan eri virastoon. Virkamieslain mukaan tähän siis tarvitaan virkamiehen suostumus. Henkilöstön keskuudessa on myös esiintynyt tarvetta käyttää tätä harkintaoikeutta.

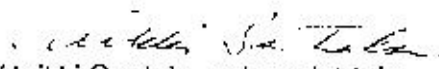
Sen sijaan keskusrikospoliisissa nyt toimivan PTHK:n henkilöstö siirtyy PTHK-virastoon, joten siirtyminen on muodollista; työnantaja ja esimiehet säilyvät käytännössä entisellään. Lisäksi henkilöstöltä on liiton tietojen mukaan saatu suostumus aikanaan kun virat siirrettiin poliisiosastolta ja keskusrikospoliisista tietohallintokeskukseen. Tietotekniikkakeskusten henkilöstön asema on kokonaan toinen PTHK:n henkilöstöön nähden.

Seteli ry ei edelleenkään näe perusteita virkamieslain säännöksistä poikkeamiselle.

Helsingissä 26. huhtikuuta 2002

Kunnioittaen

SUOMEN ERITYISTEKNISTEN LIITTO SETELI RY

Heikki Santala, puheenjohtaja